

Duurzame, lokale economie in Wulkow

Van uitzichtloosheid naar wereldtentoonstelling

Het verenigingsgebouw lijkt op een UFO. Het was als extern project officieel deelnemer aan de wereldtentoonstelling 2000 in Hannover. De dorpsjeugd bakt op traditionele wijze brood in de dorpsoven en levert het product aan huis. Ze mogen zelf van de opbrengst genieten: het is hun zakgeld. Op de daken van veel huizen glinsteren zonnecollectoren. Het aantal bewoners met een biologische waterzuivering in de tuin is opvallend hoog. Wulkow: piepklein plaatsje in de Duitse deelstaat Brandenburg. Het charmante dorpje telt slechts 250 inwoners. Hoe een kleine gemeenschap tot grote daden kan komen.

In Wulkow weet men wat duurzaam aanpakken is. Begonnen als ecologische boerderij met in de schuur (de 'Ökospeicher') de verkoop van ecoproducten, werd hier begin jaren negentig de Vereniging Ökospeicher opgericht. Doel: de leegloop van het dorp een halt toeroepen. Paradedpaardje van de vereniging is het zeer tot de verbeelding sprekende verenigingsgebouw. Het bijzonder originele ontwerp - met aandacht voor duurzaam bouwen - kreeg van de Franse architect de naam 'Domespace' mee. In de volksmond werd het gebouw al snel 'de UFO' genoemd.

Milieuprijs

De 'UFO' staat letterlijk en figuurlijk bol van duurzaamheid. Het afvalwater van het gebouw wordt bijvoorbeeld met behulp van een uitgekiende, speciale beplanting in een kleine vijver in de tuin gezuiverd. Het Domespace vormt het kloppend hart van duurzame initiatieven in en rondom het dorp. Ook hebben hier seminars over duurzame plattelandsontwikkeling plaats. In 1994 won Wulkow de Milieuprijs en kreeg het 'model Wulkow' landelijke erkenning.

Logisch Ecologisch

Zo wordt op de wekelijkse markt in de 'Ökospeicher' door de streekbewoners van alles aangeboden en verkocht: van zelfgebakken Kuchen, kunstig gemaakte kaarsenstandaards tot lokaal gestookte Schnaps (in bijzondere flesjes met mooie etiketten). Het is ook interessante waar voor recreant en toerist.

In de kelder van de Ökospeicher staat een biogasinstallatie. Hierin wordt uit verhakseld hout elektriciteit gewonnen. Het hout is in overvloed beschikbaar uit onderhoud van de uitgestrekte bossen in de omgeving.

Ambachtelijk en streekeigen

Een akkerbouw- en melkveebedrijf, dat volgens de principes van de biologische landbouw werkt, zet zich in voor bodemverbetering door regenererende vegetaties in te zaaien op arme en door erosie bedreigde gronden. Daarnaast heeft de vereniging 'Ökospeicher' iemand aangetrokken die het ambachtelijke streekeigen leembouwhandwerk beheerst. Leembouw is een milieuvriendelijke manier van bouwen, waarbij gebruik wordt gemaakt van lokaal beschikbaar en natuurlijk materiaal. Met leembouw wordt een goede isolatie bereikt. Het is vooral om die reden een veel gevraagd ambacht. Het bedrijf heeft opdrachten in de wijde omgeving en loopt goed.

Succesverhaal

En het resultaat van dit alles? Verminderde CO₂-uitstoot door het gebruik van duurzame energie. Door de gebruikte teelttechnieken in de landbouw is er geen uitspoeling van kunstmeststoffen en bestrijdingsmiddelen. De bodem wordt zodoende beschermd tegen erosie en bovendien verbetert de kwaliteit van de bodem. Flora en fauna in en rondom het dorp zijn in

weelderigheid toegenomen. De bever is weer gesignaleerd. Het dorp heeft volledige energie-onafhankelijkheid gerealiseerd.

Maar misschien nog wel de belangrijkste succesfactor van de Vereniging Ökospeicher is het daadwerkelijk voorkómen van de exodus van het platteland. Dorpsbewoners zijn in Wulkow blijven wonen en de prettige leefomgeving van dorp en ommeland trekt ook steeds meer mensen van 'buiten' aan.

Onafhankelijk

Ondanks de bewonderenswaardige resultaten kan de Ökospeicher maar moeilijk aan subsidie komen. Het interdisciplinaire concept, met z'n vele dwarsverbindingen tussen milieu-, sociale en economische doelen blijkt slecht te passen binnen allerlei bestaande subsidiecriteria. De oorspronkelijk holistische, meerdimensionale benadering van projectvoorstellen wordt vaak net zo lang geamputeerd tot ze ééndimensionaal zijn, maar daarbij ook een groot deel van hun essentie hebben verloren. De vereniging zet zich daarom actief in zo onafhankelijk mogelijk te opereren. En daarvoor moeten nog heel wat zoete Kuchen worden gebakken...

Het Initiatief

- . Lokale ondernemer
- . Voormalig burgemeester
- . Lokale dominee

De Ecologische Winst

- . Reductie CO₂-uitstoot door duurzaam energiegebruik
- . Biologisch-dynamische landbouw, waardoor rijkere flora en fauna
- . Geen uitspoeling kunstmeststoffen en bestrijdingsmiddelen
- . Geen gronderosie
- . Verbetering bodemkwaliteit
- . Bever weer gesignaleerd
- . Energie-onafhankelijkheid dorpsgemeenschap

De Sociale Winst

- . Lokale handel creëert bestaansinkomen voor minima
- . Verbetering leefklimaat voor bewoners
- . Versterking lokale identiteit
- . Door vele activiteiten dorp toeristisch-recreatief aantrekkelijk
- . Voorkoming exodus platteland
- . Verbrede horizon door blijvende landelijke belangstelling

De Financiering

- . Inkomsten vereniging uit advisering
- . Verhuur Domespace
- . Gemeentelijke subsidie
- . Maximaal gebruik vrijwilligers

Het Contact

Roland Kant en Martin Merck
Ökospeicher e.V. Wulkow
Am UFO 1
15236 Wulkow
T +49 (33602) 46 900
F +49 (33602) 46 912

E info@oekospeicher.de
I www.oekospeicher.de